

A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS TEOLÓGIAI AKADÉMIA KARÁCSONYA

Ebben az ártalmatlannak látszó mondatban három evangélium van. Az egyik, hogy van Sárospataki Református Teológiai Akadémia. A mai gazdasági viszonyok között ez csoda, ha ez nem is tűnik annak. Persze tele vagyunk olyan dolgokkal, amelyek természeteseek, aztán egyszer csak kiderül, sokszor amikor nincs, hogy milyen nagy volt, amíg volt. Nem is beszélve azokról az emberekről, akiket szeretünk.

A karácsony ténye is evangélium. Az volt az első karácsonykor is. Hiszen nem olyan természetes az, hogy Isten szereti ezt a világot és próbálkozik vele. Annyi csalódás után. Mi is erre szoktunk hivatkozni, amikor kapcsolatainkban feladjuk, és megvonjuk szeretetünket valakitől. Egy válás sem lenne a történelemben, ha nem így gondolkodnánk.

De nem természetes az sem, hogy a Sárospataki Református Teológiai Akadémiának van karácsonya. Az első karácsony is hiába volt sokak számára. Nem mindenki „vette a lapot”. Ezek közé tartozik Heródes is, akinek hiába volt karácsony, nem óhajtott örülni Jézus születése tényének. Bizony a történet nagy tanulsága, hogy ahol Isten szeretete, karácsony lényege nem tölti be az ember életét, mert nem értette meg azt, ott pusztul az élet. Ennek jeleként kellett – Heródes karácsony-értelmezése miatt (Mt 2,1-18) – a betlehemi gyermekeknek meghalniuk.

A Sárospataki Református Teológiai Akadémiának azért lehet karácsonya, mert itt értjük karácsony lényegét, Isten szeretetét. Ezt tanulmányozzuk, ebben mélyedünk el, ennek hirdetésére készülünk. Nagy baj lenne, ha nem így értelmeznénk a Sárospataki Református Teológiai Akadémiát, önmagunkat, karácsonyt. Ha nem ezt ábrázolná ki az ünnep, amelyet mi is megünneplünk, mielőtt legációra küldjük hallgatóinkat.

Az előbb említett történet azonban gondolkodóba ejt. Amikor Heródes a napkeletről érkező bölcsek kérdezősködését meghallja, mozgásba lendül. A zsidók királyának születése az ő királyságára nézve veszélyes lehetett, hiszen maga vér szerint nem volt zsidó, és nem tudhatta, mikor lobban lángra a nacionalizmus tüze, ami trónjába kerülhet. Heródes biztosra akart menni, ezért hívatta össze a nép valamennyi főpapját, írástudóját, hogy megkérdezze tőlük, hol kell megszületnie a Krisztusnak. Szakemberektől tudja meg a választ: A júdeai Betlehemben, mert így írta meg a próféta.

Heródesnek, a szakma kiválóságaival együtt, elég információja volt Jézus születéséről ahhoz, hogy imádjá Őt. Nem véletlen olvassuk itt a szövegben kétszer is az Isten imádata, az előtte való leborulás terminus technicus-át, mely szerint a

προσκυνησαι αὐτῷ és a προσκυνήσω αὐτῷ fordítása mindkét esetben לִבְרִיתֵנוּ (2,2.8.).

A probléma csak az, hogy a bölcseken kívül senki nem jut el az imádatig. Sem a jól informált hivatalos egyház, a vallás képviselői: a főpapok és írástudók, sem Jeruzsálem, sem Heródes. Tehát csak a bölcsek, akik minden valószínűség szerint pogány földről, esetleg Perzsiából érkeztek.

Engem ebben a képletben a főpapok és írástudók érdekelnek igazán. Ők voltak a hivatások. Náluk volt a történet nagy kérdésére a válasz, hogy hol van a zsidók királya, aki most született (2,2). Senki nem járt annyira közel az igazsághoz, mint ők. Ezért olyan megdöbbenő, hogy az igazság letéteményeseinek életéből marad ki az imádat, a leborulás. Vagyis számukra hiába volt karácsony, és ami akkor történt, náluk nem érte el a célját.

Sok minden összeköt itt bennünket Patakon. Leginkább az igazság, amelyet kutatunk, képviselünk. Mindannyian úgy gondoljuk, hogy jó egyházhhoz tartozunk. Ez hozott ide bennünket, és most ne beszéljünk a kritikáról, vagy arról, amit Hitvallásunkban is az egyházzal kapcsolatban csak hinni lehet és nem látunk. A felelősség kérdését se boncolgassuk most, hogy miként vagyunk felelősek azért, amit vagy akit szeretünk. Az meg tényleg hosszúra nyúlna, ha azt tisztáznánk, hogy lehet-e szeretni az egyházat karácsony után és azután, hogy kiderült: úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta.

Az igazságérzetünkkel sincs itt baj. Azért gondolkodunk úgy, ahogy gondolkodunk, mert igazunk van. Mert felismertük az igazságot a tudományban. Abból táplálkozunk és élünk. Ezt hirdetjük a kegyességünkkel. Ha nem is mindig százszázalékosan, de nem keverjük össze magunkat másokkal. Annál büszkébbek vagyunk arra ami a miénk, még ha az nem is tökéletes.

De hol az imádat jele? Miénk az igazság, mi mindent tudunk, vagy ha nem, mégis úgy nézünk ki, mint akiknek igaza van. Jól álcázzuk másokkal szemben a saját bizonytalanságunkat a gyengeségeinkkel együtt, és nem nagyon látszik rajtunk, hogy zavarban magunkban, tudományunkban az, ami tökéletlen, és bizony belülről annyi sok tudás ellenére sem látszik rajtunk mégsem, hogy karácsony elérte volna itt, falaink között a célját. A Sárospataki Református Teológiai Akadémia hivatásos szakemberei tudnak Isten szeretetéről, de imádatukon valóban átsütne ez a szeretet? Ha igen, akkor minden rendben van a karácsonyunkkal, akkor, amit elméletben a Bibliából és a Bibliáról tudunk, az egybecseng az Úr előtti leborulás tényével.

Az első karácsony főpapjainak és írástudóinak nem a tudásával volt a baj, talán nem is a hivatástudatukkal. Mikeásról való tudásukat a történések igazolták. Tudásuk meg sem rekedt bennük. Azt tovább adták. Csak Ők maguk nem jutottak el Jézusig. Nem az volt a probléma amit tudtak, hanem az, amit tettek. Isten történelmében megmutatózó hatalma nem kényszerítette őket térdre. Sem karácsonykor, sem azután. Ezért nem is csoda, ha a Heródesre gyakorolt hatásuk is csak a betlehemi gyermekek halálában vált kézzelfoghatóvá.

Idén akkor lesz hihető, hogy karácsonyunk van, ha a mindennapi élet jelei hitelesítik ezt körülöttünk. Az Úr előtt leboruló sárospataki teológiai tudás alkot marandót a halál erőivel szemben.

TANULMÁNYOK

